

PLC

Projecte Lingüístic de Centre

IES Mossèn Alcover

ÍNDEX

I. Introducció

1. Exposició dels motius
2. Marc legal
3. Condicionaments sociolingüístics
4. L'IES Mossèn Alcover: breu història

II. Projecte Lingüístic de Centre

1. Principis generals
2. El català, llengua vehicular de l'ensenyament
3. Ensenyament de les llengües
4. Àmbit administratiu, ambiental i de relació
5. Pla d'acolliment d'alumnat de nova incorporació no catalanoparlant
6. Pla d'actuació lingüística i avaluació periòdica del projecte

III. Resultats de les enquestes lingüístiques

1. Enquesta per al professorat
2. Enquesta per als alumnes
 - 2.1. Llengua familiar
 - 2.2. Nivell de competència
 - 2.3. Usos lingüístics
 - 2.4. Resum i conclusions

IV. Observacions i propostes

V. Fonts d'informació

ANNEX Models d'enquesta

I. INTRODUCCIÓ

1. EXPOSICIÓ DELS MOTIUS

Es fa aquest Projecte Lingüístic davant la necessitat urgent d'una revisió i actualització del contingut. El document legal vigent del centre és del 2001, encara que existeix una versió actualitzada que mai no es va aprovar del 2011. Així i tot, són molts de cursos sense una reflexió a l'entorn de les llengües de l'ensenyament i sense una anàlisi de la pròpia situació. A més, en un temps amb normatives canviants i posicionaments contraris a un dels objectius prioritaris del projecte: la normalització de la llengua catalana.

Fent una mica d'història, l'IES Mossèn Alcover té Projecte Lingüístic des del curs 1995/96, just quan s'havia aprovat el Projecte Educatiu que recollia els següents *Trets d'identitat de centre*:

“2.2. La llengua d'aprenentatge:

- a) L'ús de la llengua pròpia és un dret reconegut a tots els membres de la comunitat escolar.
- b) El centre, com a òrgan dels poders públics, té com un dels seus objectius la normalització lingüística: la llengua catalana, pròpia del país, ha d'arribar a ser la llengua ambiental, vehicular i d'ensenyament. Es redactarà i aprovarà tan aviat com es pugui un Projecte Lingüístic de Centre, que incorporarà com un dels seus fins la integració dels membres de la comunitat escolar que no tinguin el català com a llengua materna.
- c) En qualsevol cas caldrà garantir que a l'acabament de l'escolaritat obligatòria els/les alumnes tinguin domini oral i escrit correcte de totes dues llengües oficials.”

Aquell primer projecte preveia, d'acord amb la normativa vigent, la progressiva implantació de l'ensenyament en català en quatre cursos, del curs 1996/97 al 1999/2000 I, efectivament, el Projecte lingüístic del 2001 declara la llengua catalana com a vertebradora de l'ensenyament, com a llengua vehicular i d'aprenentatge, i com a llengua de l'àmbit administratiu i de comunicació del centre.

[Torna](#)

2. MARC LEGAL

La normativa de referència que cal tenir en compte en aquest Projecte Lingüístic és la següent:

Llei Orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears (BOIB núm. 32 ext. d'1 de març). Amb la qual s'estableixen els drets, deures i llibertats en relació a les llengües oficials; i les competències de la Comunitat Autònoma envers l'ensenyament de la llengua catalana. L'article 35 ordena que normalitzar la llengua catalana ha de ser un objectiu dels poders públics de la Comunitat Autònoma.

Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, modificada per la Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa.

Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística (BOCAIB núm. 15 de 20 de maig), modificada per la Llei 1/2016, de 3 de febrer (BOIB núm. 18 de 6 de febrer). Article 17 i següents.

- Garanteix que els escolars de les Illes Balears, qualsevol que sigui la llengua habitual en iniciar l'ensenyament, puguin utilitzar normalment i correctament el català i el castellà al final del període d'escolaritat obligatòria (art. 20).
- Persegueix fer realitat l'ús normal del català com a vehicle usual en l'àmbit de l'ensenyament en tots els centres docents. (art. 22).
- Garanteix el seu ús com a vehicle d'expressió normal, tant en les actuacions internes com a les externes i a les actuacions i documents administratius (art. 22.2)

Decret 100/1990, de 29 de novembre, regulant l'ús de les llengües oficials de l'Administració de la CAIB (BOCAIB núm. 154 de 18 de desembre).

Ordre del conseller de Cultura, Educació i Esports, de dia 12 d'agost de 1994, sobre l'ús de la llengua catalana, pròpia de les illes Balears, com a llengua vehicular en l'ensenyament no universitari (BOCAIB núm. 105, de 27 d'agost).

Decret 92/1997, de 4 de juliol, que regula l'ús i l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, en els centres docents no universitaris de les Illes Balears (BOCAIB núm. 89 de 17 de juliol).

Cap I: La llengua catalana i la llengua castellana, assignatures obligatòries en l'ensenyament no universitari ; Cap II: La llengua catalana, llengua d'ensenyament ; Cap III: La llengua catalana com a llengua de relació i de comunicació en l'àmbit docent

Regula l'ús de la llengua catalana:

- Com a llengua vehicular
- En actes culturals i activitats complementàries
- Actes, comunicats, anuncis
- En procediments administratius

Ordre del conseller d'Educació Cultura i Esports, de dia 12 de maig de 1998, per la qual es regulen els usos de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, com a llengua d'ensenyament en els centres docents no universitaris de les Illes Balears (BOCAIB núm. 69 de 26 de maig). Articles 3, 4, 5 i 12.

Decret 120/2002, de 27 de setembre, pel qual s'aprova el reglament orgànic dels instituts d'educació secundària (BOIB núm. 120 de 5 d'octubre). Article 71.

Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears (BOIB núm.73 de 16 de maig), modificat pel Decret 29/2016, de 20 de maig (BOIB núm. 64 de 21 de maig).

Decret 35/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum del batxillerat a les Illes Balears (BOIB núm. 73 de 16 de maig), modificat pel Decret 30/2016 de 20 de maig (BOIB núm. 64 de 21 de maig).

Decret 45/2016, de 22 de juliol, per al desenvolupament de la competència comunicativa en llengües estrangeres als centres educatius sostinguts amb fons públics de les Illes Balears.

[Torna](#)

3. CONDICIONAMENTS SOCIOLINGÜÍSTICS

3.1. Aquest projecte lingüístic —que forma part important i inseparable del projecte educatiu— neix de la necessitat d'ajustar i connectar la realitat lingüística del nostre centre amb l'entorn, la història, la cultura i la legislació del territori. De fet, la idea de fons d'un projecte lingüístic ha d'esser, sempre, que el millor ensenyament és el que parteix del coneixement i estima de l'entorn de l'alumnat.

3.2. El català ha de constituir una eina a l'abast de tots: els que el tenen com a llengua familiar i els que no. Així serà possible que sigui un instrument d'integració i de convivència. Per tant, l'ensenyament vehiculat en català ha d'esser entès com a part d'una educació adreçada especialment a oferir igualtat d'oportunitats d'integració social i cultural als sectors de l'alumnat més discriminats per una pedagogia allunyada de l'entorn. Un entorn oficialment bilingüe i socialment multilingüe, per mor de l'elevat percentatge d'immigració.

3.3. Els centres públics d'educació infantil i primària, que aporten la immensa majoria d'alumnes d'ESO a l'IES Mossèn Alcover, fan l'ensenyament en català. Per tant, aquests alumnes han cursat nou anys d'ensenyament en aquesta llengua: 3 d'educació infantil i 6 d'educació primària. Aquest fet indica, per una banda, que estan suficientment capacitats per fer la secundària en català i, a més, que aquesta és l'opció més coherent amb el seu itinerari curricular; per altra banda, també indica la voluntat dels consells escolars de tots els centres públics del municipi que els seus alumnes facin l'ensenyament en català.

3.4. En conseqüència, l'objectiu final del projecte és ajudar, en la mesura de les possibilitats del centre, a superar la situació d'anormalitat sociolingüística a què la llengua catalana s'ha vist abocada en el seu territori per poder assegurar que tot l'alumnat, en acabar el període d'escolaritat obligatòria, tengui el domini oral i escrit de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears.

[Torna](#)

4. L'IES MOSSÈN ALCOVER: BREU HISTÒRIA

Començaments: L'IES Mossèn Alcover es va fundar l'any 1970. Estava ubicat a l'antic quarter de sementals de cavalleria, just on ara hi ha el CP Simó Ballester. El curs 1975/76 ja es va cursar a l'actual edifici, als afores de Manacor, prop del camp de futbol de na Capellera. El curs 2015/16 es va celebrar l'aniversari dels 40 anys.

Estudis: Actualment s'hi imparteixen els següents estudis:

- ESO.
- FPB. Serveis administratius.
- Batxillerat (modalitats de Ciències de la naturalesa i de la salut, Tecnològic, Artístic, Arts Escèniques i Musical, d'Humanitats i Ciències Socials).
- Batxillerat nocturn (modalitats de Ciències de la naturalesa i de la salut i d'Humanitats i Ciències Socials, Tecnològic).
- CFGM: Cures auxiliars d'infermeria.
- CFGS Educació infantil.
- CFGS: Higiene bucodental.
- CFGS d'Integració social.
- Ensenyaments esportius de règim especial: especialitats de futbol, bàsquet i salvament i socorrisme.

Alumnat: És un centre gran, amb més de 1.000 alumnes matriculats, i ja ho era a la dècada dels vuitanta. Si parlem dels estudis obligatoris, actualment el centre rep alumnes de la localitat de Manacor i de son Macià. Si parlem de les diferents modalitats de Batxillerat, es reben alumnes no només de Manacor, sinó també de tota la contrada.

I encara, l'alumnat és de procedència molt més diversa als cicles formatius, al batxillerat nocturn i a la modalitat de batxillerat artístic, ja que són estudis que no es poden realitzar a cap altre centre de la comarca.

Classes de i en català: Aquest centre ha oferit classes de català, com a activitat complementària, ja des del curs 1972-73, quan no eren obligatòries. Aquests cursos eren impartits, fora de l'horari lectiu i amb caràcter voluntari, per part de professorat dels departaments de llatí, grec, filosofia o llengua castellana.

D'altra banda, sempre hi ha hagut un grup significatiu de professorat que ha fet les classes en català des de la inauguració del centre. D'ençà de la dècada dels vuitanta s'hi utilitzen materials de suport o llibres de text en català en diverses assignatures. Concretament, l'any 1995, abans de l'elaboració del primer PLC, el 61 % dels llibres eren en català, així com el 51 % dels materials complementaris. I, a partir de l'elaboració del PLC de l'any 1995, la presència del català a les classes ha augmentat fins als percentatges que es reflecteixen a l'enquesta lingüística de l'apartat III

També a l'any 1995, ja es constata que l'àmbit administratiu i de relació estava, en gran part, normalitzat: la biblioteca, la secretaria, la correspondència, el Projecte Educatiu, el Projecte Curricular, la Programació anual i la Memòria elaborades per la directiva, les actes de Claustre i de Consell Escolar, les activitats extraescolars i la retolació eren i funcionaven en català des de feia temps.

El nom de mossèn Alcover: El centre du el nom del capellà i filòleg manacorí Antoni Maria Alcover i Sureda (1862-1932), que va destacar en tasques de recuperació i estudi de la llengua catalana. Des de l'*Aplec de Rondalles Mallorquines* fins al *Diccionari Català-Valencià-Balear*, Alcover va realitzar feines que sobresortiren i que encara avui destaquen entre les del conjunt de les llengües europees. Va esser l'organitzador del Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana —a partir del qual fou conegut com l'Apòstol de la Llengua Catalana—, dirigí i publicà el *Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana* —la primera revista de filologia de l'estat espanyol— i va ser el primer president de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans. Fou una persona molt treballadora i polifacètica que destacà en diversos camps com l'eclésiàstic —amb els càrrecs de vicari general, canonge magistral i canonge capitular—, el d'arquitecte amb la construcció d'un seguit d'esglésies —com la de Son Carrió, Calonge, Sa Pedra Sagrada de Calvià, etc.—, el de folklorista —figura entre els principals d'Europa com els germans Grimm, Perrault o Afanasiev—, el d'historiador, el de periodista, etc. Per tots aquests motius, el poble de Mallorca l'ha convertit en un mite.

[Torna](#)

II. PROJECTE LINGÜÍSTIC DE CENTRE

1. PRINCIPIS GENERALS

1.1. El català és la llengua pròpia del centre. És la llengua administrativa i la llengua vehicular de l'ensenyament. Per aquest motiu, ha de constituir el principal vehicle de relació entre els membres de la comunitat educativa.

1.2. El centre assumeix plenament l'objectiu, marcat a la **Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística, modificada per la Llei 1/2016, de 3 de febrer**, d'aconseguir que tot l'alumnat assoleixi un ple domini, tant oral com escrit, de les llengües catalana i castellana, al final de l'escolarització.

1.3. Totes les actuacions que s'adoptin per afavorir la presència i la utilització de la llengua catalana es faran d'acord amb l'objectiu de garantir la plena competència en l'ús de les dues llengües oficials al nostre territori. Aquestes mesures hauran de tenir sovint un caràcter de compensació, com el tenen tantes altres en el món educatiu, per la situació de domini en què es troba la llengua castellana a la societat (mitjans de comunicació, món industrial i turístic, administració de justícia...).

1.4. La utilització del català com a llengua vehicular, establerta pel marc legal, és concebuda, evidentment, com a component principal d'una educació que cerca el coneixement i l'arrelament al propi entorn en tots els seus aspectes (històric, social, cultural, natural, ecològic, econòmic...).

1.5. Cap membre de la comunitat educativa no pot ser discriminat per motiu de la seva llengua. Per això, qualsevol actuació s'haurà de basar en el principi de no separar els alumnes en funció del seu idioma. Els alumnes de nova incorporació i amb problemes per seguir l'ensenyament en català tindran dret a rebre el suport disposat al pla d'acollida del centre, fins que puguin incorporar-se plenament al seu grup de referència.

1.6. La capacitat de l'alumnat per entendre i produir missatges orals i escrits en llengua estrangera constitueix un objectiu bàsic del centre. D'acord amb el PCC, la primera llengua estrangera del centre és l'anglès, com a llengua internacional actual, per la qual cosa s'han anat oferint diferents programes per tal de fer efectiu aquest aprenentatge: primer es va començar amb el programa de Seccions Europees, i avui també s'imparteixen diverses assignatures en anglès. A més, el centre garantirà la presència de l'alemany com a instrument d'inserció laboral en el món comercial i turístic més proper.

1.7. Serà prioritari aconseguir el consens i la implicació dels diferents membres de la comunitat educativa en l'establiment de les línies d'actuació lingüística.

[Torna](#)

2. EL CATALÀ, LLENGUA VEHICULAR D'ENSENYAMENT

2.1. El català és la llengua vehicular del centre. Això vol dir que s'ha de tendir a la normalitat en l'ús de la llengua. Des del curs 2001 totes les assignatures que no pertanyen a les àrees de llengües castellana, anglesa i alemanya són impartides en català.

2.2. L'equip directiu, per la seva banda, s'encarregarà d'exigir a la Conselleria d'Educació que tot el professorat que arribi al centre estigui capacitat per impartir classes en llengua catalana tal i com marca la llei, que considera com a bilingües totes les places de les Illes Balears. També s'encarregarà que el professorat nouvingut, així com les famílies que matriculen els seus fills al centre, siguin informats del projecte lingüístic en vigor.

2.3. S'entén per assignatura impartida en català aquella en què es treballen les quatre habilitats lingüístiques en aquesta llengua (entendre, llegir, escriure i parlar). Que una àrea s'imparteix en llengua catalana implica: que el llibre de text és en aquesta llengua, que el material complementari i audiovisual ho és majoritàriament, que els exàmens s'hi redacten, que el professor hi escriu la documentació que passa als alumnes, que aquesta és la llengua d'interrelació oral amb els alumnes i que els alumnes hi redacten els treballs i exàmens.

2.4. Els professors s'esforçaran per oferir un registre formal de la llengua i un model que tenguin en compte la correcció adequada a la feina docent.

2.5. Els departaments didàctics i les famílies professionals adquiriran el material bibliogràfic i audiovisual preferentment en llengua catalana, sempre que la qualitat dels productes a adquirir ho permeti.

2.6. S'utilitzarà el català per al material didàctic creat o adaptat pels propis professors del centre. El pla d'actuació lingüística podrà contemplar la creació d'un servei de correcció, atès per un membre de la comissió lingüística o del departament de català, amb disponibilitat horària sobre l'horari lectiu, per atendre els possibles dubtes dels diferents membres de la comunitat educativa, així com per corregir textos. En queden excloses les tasques de traducció indiscriminada.

2.7. La biblioteca adquirirà les obres en llengua catalana sempre que sigui possible i sempre que la qualitat dels productes a adquirir ho permeti. S'han d'adquirir, així mateix, obres en la llengua en què s'imparteixen cadascuna de les assignatures que formen part de les àrees de llengües. Se seguirà el criteri d'adquirir obres en versió original quan es tracti d'obres escrites en català o castellà i de donar preferència a la versió catalana per a les obres traduïdes d'altres llengües.

2.8. El català ha de ser usat de forma preferent en les activitats extraescolars i en el material subministrat pel departament d'orientació. Les manifestacions pròpies del centre (revista, cartells, pàgina web, xarxes socials...) seran en llengua catalana.

2.9. En el cas dels alumnes amb necessitats educatives especials, la planificació de l'ús de la llengua catalana es farà d'acord amb les possibilitats individuals dels alumnes i, en tot cas, en consonància amb la resta dels aprenentatges i amb el seu itinerari curricular d'ençà que començaren l'educació obligatòria.

2.10. Els caps de departament s'asseguraran que a les programacions es faci constar que l'ensenyament de les matèries es farà en català, exceptuant les àrees de llengües.

Torna

3. L'ENSENYAMENT DE LLENGÜES

3.1. El català, com a llengua vehicular del centre i del sistema educatiu, ha d'esser la llengua de referència del tractament de les llengües i la base de l'adquisició de capacitats en totes les llengües curriculars.

3.2. Els departaments de llengües podran coordinar les programacions i la tasca docent de manera que es distribueixin adequadament els continguts comuns, s'evitin les incoherències i els problemes de terminologia.

3.3. Les assignatures de llengua catalana i de llengua castellana tenen la consideració d'assignatures instrumentals bàsiques. El domini oral i escrit de les llengües catalana i castellana implica la capacitat per conèixer i utilitzar els diferents registres i adaptar-los a les diferents situacions.

3.4. El centre aposta per a un ensenyament efectiu de llengua anglesa. Per aquest motiu, en cada nivell educatiu s'ofereix una assignatura no lingüística en anglès, per al curs 2017-2018 són les àrees de música per a 1r i 3r d'ESO i Valors ètics per a 2n i 4t d'ESO, a 1r de batxillerat s'imparteix en anglès l'optativa de Literatura universal. En el cas dels Cicles Formatius, els mòduls en anglès són al CFGS Educació Infantil: Autonomia personal i salut infantil, El joc infantil i la seva metodologia; al CFGS Integració Social: Promoció de l'autonomia personal, Habilitats Socials i al CFGS Higiene bucodental: Estudi de la cavitat oral, Educació per la salut oral. La resta d'àrees, excepte les matèries lingüístiques, s'imparteixen en llengua catalana. A més a més, s'organitzen diverses activitats extraescolars com l'intercanvi amb Holanda per al Batxillerat i el viatge a Hastings per a 3r d'ESO on els alumnes fan estades amb famílies. L'objectiu és tant augmentar el temps d'exposició dels alumnes a la llengua com el de practicar-la en situacions noves i reals fora de la classe de llengua. I encara, es té un conveni amb l'EOI a través del qual els alumnes es poden examinar per treure's la titulació oficial després de fer unes tasques específiques.

3.5. Qualsevol document de tractament de llengües que elabori el centre haurà d'estar d'acord amb les directrius i les disposicions de la Conselleria d'educació.

[Torna](#)

4. ÀMBIT ADMINISTRATIU, AMBIENTAL I DE RELACIÓ

4.1. Tota la informació que generi la gestió acadèmica, econòmica i administrativa del centre ha d'estar en català.

4.2. La retolació de l'institut utilitzarà la llengua catalana a tots els espais del Centre.

4.3. El centre utilitzarà la llengua catalana en totes les comunicacions escrites adreçades als diferents membres de la comunitat educativa.

4.4. El personal d'administració i serveis ha de tenir els coneixements de llengua catalana que marca la llei per al desenvolupament de les seves funcions.

4.5. El centre utilitzarà la llengua catalana per presentar-se en actes públics, anunciar actes culturals que organitza o en els quals participa i per adreçar-se als mitjans de comunicació.

[Torna](#)

5. PLA D'ACOLLIMENT D'ALUMNAT DE NOVA INCORPORACIÓ NO CATALANOPARLANT

5.1. Es tindrà un esment especial amb els alumnes que, procedents d'altres comunitats lingüístiques, s'acabin d'incorporar a la comunitat lingüística catalana.

5.2. A aquests efectes, el centre sol·licitarà cada curs els recursos humans i materials a la Conselleria d'educació per poder mantenir uns grups d'acolliment. S'hi incorporaran tots aquells alumnes que desconguin la llengua catalana o no en tinguin una competència suficient.

5.3. Per afavorir la igualtat real i la no discriminació, l'objectiu d'aquests grups d'acolliment és afavorir la integració de l'alumnat d'incorporació tardana al grup classe de referència com més aviat millor, però amb una competència lingüística en llengua catalana suficient per poder seguir la feina de classe.

5.4. Les activitats que es realitzaran dins aquests grups, els materials didàctics utilitzats, els horaris de sortida del grup de referència, així com el professorat que hi impartirà les classes es determinaran en el pla d'acolliment lingüístic.

5.5. El pla d'acolliment lingüístic serà elaborat o revisat anualment per l'equip directiu, la comissió lingüística i el departament d'orientació, sempre segons les directrius i les indicacions de la Conselleria d'educació per a cada curs escolar. D'altra banda, és evident que aquest pla d'acolliment ha d'esser coherent amb el projecte lingüístic, amb el pla d'acció tutorial i amb el pla d'atenció a la diversitat.

[Torna](#)

6. PLA D'ACTUACIÓ LINGÜÍSTICA I AVALUACIÓ PERIÒDICA DEL PROJECTE

6.1. Totes les actuacions en què s'han de concretar les línies marcades en aquest projecte es recolliran en un pla d'actuació lingüística, que formarà part de la programació general anual del centre.

6.2. Aquest pla serà elaborat per la comissió lingüística, en coordinació amb l'equip directiu, i haurà d'esser aprovat per la comissió de coordinació pedagògica.

6.3. L'equip directiu podrà delegar en la comissió lingüística el seguiment del pla i la coordinació de les tasques que aquest suposa.

6.4. Al final del curs escolar, la comissió lingüística elaborarà una memòria sobre les actuacions dutes a terme del pla d'ençà de principi de curs. Aquesta memòria ha d'incloure una valoració de la situació pel que fa als objectius bàsics marcats en aquest projecte lingüístic.

6.5. S'estableix una periodicitat de tres cursos acadèmics per actualitzar l'enquesta lingüística als membres de la comunitat educativa i, també, per valorar la necessitat de modificar o actualitzar aquest projecte.

[Torna](#)

III. RESULTATS DE LES ENQUESTES LINGÜÍSTIQUES

1. ENQUESTA PER AL PROFESSORAT

En el curs 2016/2107 s'han passat enquestes lingüístiques als professors i als alumnes, el resultat de les quals és el següent:

Han contestat l'enquesta 62 professors. Es tracta d'una mostra d'un 69,6% del total, tot tenint en compte que els professors de llengües no havien de respondre. Al claustre del curs 2016/2017 hi havia 89 professors, si llevam els docents de català, castellà, anglès i alemany.

No disposam de dades dels anteriors PLC pel que fa als docents. Així que no es pot fer una anàlisi comparativa de dades. Amb tot, pel que fa al curs 2016/2017 tots els professors que han contestat l'enquesta fan sempre els exàmens en català; i la immensa majoria utilitza el català en les seves classes (93,55%) i en el material didàctic (87,10%); així com també en la interacció amb els alumnes, tant dins l'aula com al pati o a les sortides (88,71% dins classe i un 95,16% fora).

2. ENQUESTA PER A L'ALUMNAT

Contràriament a la manca de dades sobre els docents dels cursos anteriors, pel que fa als alumnes hi ha disponibles els resultats de les enquestes dels cursos 1994/1995, 1997/1998, 2000/2001, 2004/2005, 2010/2011, 2014/2015, 2015/2016, i a més, l'estudi *La normalització lingüística a l'IES Mossèn Alcover: realitat o llegenda? (1195-2016)* de Bartomeu Carrió Garau, presentat al marc de les IX jornades d'estudis locals de Manacor.

En el curs 2016/2017 han contestat l'enquesta 750 alumnes sobre un total de 1003 alumnes matriculats. Es tracta d'una mostra del gairebé 75% de l'alumnat del centre.

2.1. Llengua familiar

Es comprova la progressiva disminució de la llengua catalana com a llengua dels progenitors. Si les dades de 2014 se situaven en el 63,52% en el cas dels pares, i en el 61,18% en les mares, les dades de 2017 són del 60,09% i del 55,54% respectivament. L'any 2001 hi havia un 68,14% de pares i un 67,76% de mares amb llengua habitual catalana.

Quant a la llengua usada habitualment a casa, també s'observa un descens del català de gairebé 2,5 punts respecte de l'any 2014, quan ja havia disminuït 7,27 punts amb relació a l'any 2001, segons constata B. Carrió al seu estudi. En definitiva, es tracta de 8,77 punts en total d'ençà del 2001. Encara, si agrupam el percentatge d'alumnes que tenen el català com a llengua familiar única o compartida amb el castellà s'obté un 68,14%, una xifra de 6 punts inferior a l'any 2014.

Curiosament, el nivell educatiu amb major nombre de famílies amb pares catalanoparlants i que tenen el català com a llengua familiar única o compartida és el de Batxillerat.

A grans trets, es mantenen les famílies que utilitzen el castellà com a llengua familiar única al voltant d'un 20%. Augmenten de 4,93% (2014) a 5,54% (2017) les bilingües en castellà i altres. I creixen notablement les famílies amb llengües que no són ni català ni castellà: de 2,71% (2014) a 5,54% (2017).

2.2. Nivell de competència en les quatre habilitats lingüístiques

Al voltant d'un 93% de l'alumnat valora que té una competència bona o prou bona en les competències receptives (comprensió oral i escrita) mentre que en les competències productives els percentatges són menors: un 90,2% en l'expressió oral i un 84,64% en l'expressió escrita.

Així com l'increment de la percepció positiva dels alumnes envers la seva competència en català era notable l'any 2014, cal remarcar que en les enquestes de 2017 baixa considerablement en totes quatre habilitats en l'ítem de **bé**; i per contra, augmenta el de **bastant bé**, i **a mitges**. Els alumnes senten que el coneixement de la llengua no és tan bo com en l'any 2014.

	Comprensió oral		Expressió oral		Comprens. escrita		Expressió escrita	
	2014/15	2016/17	2014/15	2016/17	2014/15	2016/17	2014/15	2016/17
Bé	73,40	66,24	73,58	66,19	75,09	69,14	68,31	57,04
Bastant bé	22,54	27,14	20,37	24,01	21,07	24,75	23,43	27,60
A mitges	2,71	5,17	3,83	6,82	2,60	4,51	5,67	11,52
Un poc	0,99	1,29	1,48	2,17	0,99	1,16	2,10	3,71
Gens	0,37	0,16	0,74	0,71	0,25	0,44	0,49	0,71

2.3. Usos lingüístics de l'alumnat

El percentatge d'ús del català amb els **professors** baixa tres punts aproximadament respecte de les dades de 2014 i puja la interacció en castellà, tal i com es pot observar en el quadre següent:

	2014/15	2016/17
Català	76,51%	73,62%
Castellà	7,83%	11,28%
Català i castellà	15,66%	15,09%

Sobta la diferència entre les respostes dels alumnes i les del professorat. Recordem que els professors afirmaven interactuar amb els alumnes sempre en català al voltant del 90% dins classe i més d'un 95% fora de classe.

Quant a l'ús lingüístic de l'alumnat **amb els amics**, tant a dins com a fora de l'institut hi ha un augment bastant considerable del castellà i una lleugera disminució del català. Aquest fet encara és més remarcable si es té en compte que en l'estudi de CARRIÓ s'observava un augment de la interacció en català.

	Amics de l'institut		Amics de fora de l'institut	
	2014/15	2016/17	2014/15	2016/17
Català	55,45%	52,97%	46,90%	46,67%
Castellà	12,62%	17,28%	17,65%	22,27%
Català i castellà	31,93%	29,75%	35,43%	31,06%

En definitiva, la situació en què l'alumnat utilitza més el català com a llengua de comunicació és amb el professorat i sembla ser que la norma d'ús d'utilitzar el castellà quan la llengua de l'interlocutor és aquesta llengua està molt arrelada entre l'alumnat, donat que l'opció català-castellà ha baixat i ha pujat l'opció castellà

La tendència creixent d'ús acadèmic del català es manté. Si al 2014 havia augmentat 14,79 punts respecte del 2001, l'any 2017 puja 6,21 punts més. I tot i que també s'incrementa l'opció de fer **exàmens i treballs** en castellà només representen un 9,87% de l'alumnat (si sumam les dues opcions de «en castellà» i «més en castellà»).

	2104	2017
En català	65,37	71,61
Més en català	19,27	17,87
Igual	9,95	0,58
Més en castellà	3,02	6,70
En castellà	2,39	3,17

Pel que fa a **usos i consum**, es distingeixen quatre àmbits diferents: lectura de llibres i revistes, producció audiovisual, pàgines web i, finalment, xarxes socials. L'ús del català en aquests quatre àmbits és diferent.

a. Es llegeix en català o quasi sempre en català un 25.04% Aquest percentatge suposa gairebé dos punts més que a l'any 2014. L'increment de lectura en català és evident encara que no tan espectacularment com al 2014, quan l'augment de la lectura en català era de 13,12 punts respecte del 2011.

b. Els percentatges de consum audiovisual en català són molt inferiors als de la lectura. Només un 3.19% consumeix producció audiovisual sempre en català o gairebé sempre. Un percentatge quasi idèntic al de 2014. I així com llavors, augmenta la resposta de quasi sempre en castellà.

c. La llengua en què els alumnes consulten les pàgines webs és majoritàriament la castellana. I, a més, baixa el percentatge de la presència del català respecte de l'anterior enquesta.

	2011	2014	2017
Quasi sempre en cat	5,86	5,46	3,78
Més en català	3,78	4,47	4,95
Igual	15,69	27,42	18,78
Més en castellà	37,43	30,15	32,90
Quasi sempre en cast	33,84	32,51	39,59

d. El català torna anar a la baixa a les **xarxes socials**. El 2014 havia suposat una sorpresa positiva els percentatges d'ús de català en aquest àmbit, que superava en escriure el de la lectura. Malauradament, s'ha passat d'un 33,5% d'alumnat que utilitzava prioritàriament el català a un 25,71%. En total s'ha baixat 7,79 punts i se n'han pujat 12,75 punts l'ús majoritari de castellà.

	2014	2017
Quasi sempre en cat	21,16	15,82
Més en català	12,34	9,89
Igual	22,04	17,09
Més en castellà	14,11	20,20
Quasi sempre en cast	30,35	37,01

[Torna](#)

2.5 . Resum i conclusions

1. **El català és la llengua vehicular de la docència en totes les situacions:** classes, exàmens, material i interacció amb els alumnes. Encara que hi ha un contrast acusat entre les respostes dels alumnes amb el professorat. Aquest afirma que el català és a llengua usada amb els alumnes tant a dins com a fora de classe (amb uns percentatges de 88,71% i de 95,16% respectivament) mentre que el 26,37% d'alumnes afirmen usar només el castellà o totes dues llengües amb els professors.
2. **El català es consolida com a llengua acadèmica** amb una clara tendència creixent d'ençà de 2001.
3. I també és positiva la percepció de la l'alumnat sobre la pròpia **competència en llengua catalana** en totes les habilitats lingüístiques, i sobretot, en les d'entendre i llegir. Encara que és més baixa que al 2014.
4. Es comprova la progressiva **disminució de català com a llengua familiar**, tant com a llengua dels progenitors com a llengua usada habitualment a casa.
5. **Disminueix** lleugerament l'ús del català en la **interacció amb els amics**, quan en les enquestes de 2014 s'observava un increment. I **puja considerablement el castellà** com a llengua de comunicació tant dins com a fora de l'institut.
6. El consum de **producció escrita** en català segueix creixent, encara que lentament, i molt lluny del consum en castellà.
7. El consum de **producció audiovisual** en català segueix essent residual, amb uns resultats idèntics al 2014.
8. Les **pàgines webs en català** són més poc consultades que al 2014.
9. I si dels usos lingüístics en català, **les xarxes socials** constituïa l'àmbit més positiu de tots a l'anterior enquesta de 2014, el 2017 ha sofert un retrocés ben significatiu.

Així, hi ha un **manteniment i consolidació de la llengua catalana** com a llengua acadèmica: és la llengua majoritària dels alumnes i professors en aquest àmbit, i es percep per part dels alumnes com una llengua que es domina en totes les habilitats.

I l'ús del català només creix, i encara tímidament, en la producció escrita, en tots els altres àmbits hi ha un **manteniment de xifres o un retrocés**, a vegades, espectacular: com a llengua familiar, com a llengua d'interacció amb els iguals, i en el consum web i en les xarxes socials.

Tot plegat, fa pensar que la política intervencionista del govern balear de 2011 al 2015 en contra de la normalització del català, juntament amb un relaxament general i conseqüent abandonament de les actituds favorables a la llengua, com ara la lleialtat i consciència lingüístiques tenen molt a veure en el retrocés de la llengua catalana que mostren les enquestes, que, a més, són una constatació que una llengua minoritzada no es pot normalitzar sense una planificació conscient.

Torna

IV. OBSERVACIONS I PROPOSTES

Observacions respecte de l'enquesta

- Pot ser interessant que, en tornar-se passar l'enquesta, s'elabori una base de dades perquè es podran relacionar els diferents punts de l'enquesta entre si.
- A la pregunta 6b que es demana sobre la llengua que utilitzen en mirar la televisió, sèries i pel·lícules cal afegir l'ítem «altres» ja que hi ha alumnes que fan servir l'anglès en aquest àmbit. Cal dir que ja s'advertia a l'estudi de T. Carrió.

Propostes de feina atès el resultat de les enquestes. És especialment important vetllar perquè la llengua catalana no quedi limitada cada vegada més a una llengua exclusivament d'aprenentatge.

- Cal seguir treballant les actituds lingüístiques. No només estudiar el concepte d'unitat de la llengua, sinó també fer conscient tota la comunitat educativa dels prejudicis lingüístics que afecten la llengua catalana.
- Fomentar la lleialtat lingüística. Mantenir l'ús de la llengua catalana, independentment de la llengua usada per l'interlocutor.

I encara es fa més urgent de treballar aquests aspectes si es té en compte que en el curs escolar 2016/17 tornà a ser considerable el degoteig de nouvinguts a les aules del Mossèn Alcover. Arribaren 15 alumnes nous després d'haver començat el curs que no entenien ni parlaven català. En el primer trimestre del curs 2017-2018 ja són 10 el alumnes d'incorporació tardana provinents tant d'Europa com d'altres estats comés el cas de Polònia, Marroc o diversos estats sud-americans. Els recursos humans amb què s'ha comptat per atendre els nouvinguts són de 10 h. Si es vol que aquest alumnat s'acabi incorporant a la comunitat lingüística catalana caldran estratègies didàctiques i mesures organitzatives importants.

[torna](#)

FONTS D'INFORMACIÓ

CARRIÓ GARAU, T. 2016. *La normalització lingüística a l'IES Mossèn Alcover: realitat o llegenda? (1995-2016)*

GOVERN DE LES ILLES BALEARS. (2009) Servei d'Ensenyament del Català. *Projecte Lingüístic de centre*. Document de suport per a la revisió o l'elaboració del PLC a partir de la reflexió i l'anàlisi de la realitat socioeducativa actual.

GOVERN DE LES ILLES BALEARS. Guia d'elaboració del Projecte Lingüístic de Centre. Disponible a <http://www.caib.es/govern/sac/fitxa.do?codi=2698965&coduo=944173&lang=ca> [Consulta: gener, 2018]

IES MOSSÈN ALCOVER. (2001) *Projecte Lingüístic de Centre*. <http://www.iesmossenalcover.es/joomla/Documents/centre/PLC.pdf> [Consulta: juny, 2017]

IES MOSSÈN ALCOVER. (2017). *Programació general anual. Curs 2016/17*. http://www.iesmossenalcover.es/joomla/Documents/centre/pga_2016_2017.pdf [Consulta: juny, 2017]

Torna

ANNEX 1

Models d'enquestes

Als professors

	Sempre o gairebé sempre la catalana	Sempre o gairebé sempre la castellana	Totes dues <i>(depèn de les circumstàncies)</i>
Quina llengua fas servir en les teves classes?			
Quina llengua utilitzes en els exàmens?			
La llengua del material didàctic de la teva àrea és			
Quina llengua utilitzes amb els alumnes a l'aula?			
Quina llengua utilitzes amb els alumnes al pati o a les sortides?			

Als alumnes

IES MOSSÈN ALCOVER. CURS 2016-2017. ENQUESTA LINGÜÍSTICA PER A L'ALUMNAT.

CURS I GRUP:

POBLE ON VIUS:

ANYS QUE FA QUE VIUS A MALLORCA:

LLOC DE NAIXEMENT:

1. Quina és la llengua familiar dels teus pares?

a) De ton pare:

☐	Català	☐	Castellà	☐	Altres. Quina?
--------------------------	--------	--------------------------	----------	--------------------------	----------------

b) de ta mare:

☐	Català	☐	Castellà	☐	Altres. Quina?
--------------------------	--------	--------------------------	----------	--------------------------	----------------

2. Quina llengua utilitzes habitualment a ca teva?

	Català		Castellà		Català i castellà
	Altres		Català i altres		Castellà i altres

3. Quin nivell de coneixement de la llengua catalana penses que tens?

a) entens el català? (comprensió oral)

	Bé		Bastant bé		A mitges		Un poc		Gens
--	----	--	------------	--	----------	--	--------	--	------

b) com parles en català? (expressió oral)

	Bé		Bastant bé		A mitges		Un poc		Gens
--	----	--	------------	--	----------	--	--------	--	------

c) com llegeixes en català? (comprensió escrita)

	Bé		Bastant bé		A mitges		Un poc		Gens
--	----	--	------------	--	----------	--	--------	--	------

d) com escrius en català? (expressió escrita)

	Bé		Bastant bé		A mitges		Un poc		Gens
--	----	--	------------	--	----------	--	--------	--	------

4. En aquestes situacions, utilitzes el català o el castellà?

a) amb els professors que no són de llengües

	Català		Castellà		Català i castellà
--	--------	--	----------	--	-------------------

b) amb els amics de l'institut

	Català		Castellà		Català i castellà
--	--------	--	----------	--	-------------------

c) amb els amics de fora de l'institut

	Català		Castellà		Català i castellà
--	--------	--	----------	--	-------------------

5. Deixant de banda les assignatures de llengües, en quina llengua fas els exàmens i els treballs?

	en català		més en català		més en castellà		en castellà
--	-----------	--	---------------	--	-----------------	--	-------------

6. En quina llengua fas les següents activitats?

a) llegir llibres i revistes

	en català		més en català		igual en les dues		més en castellà		en castellà
--	-----------	--	---------------	--	-------------------	--	-----------------	--	-------------

b) mirar la televisió, pel·lícules i sèries

	en català		més en català		igual en les dues		més en castellà		en castellà
--	-----------	--	---------------	--	-------------------	--	-----------------	--	-------------

c) utilitzar les xarxes socials (facebook, whatsapp, instagram...)

	en català		més en català		igual en les dues		més en castellà		en castellà
--	-----------	--	---------------	--	-------------------	--	-----------------	--	-------------

d) visitar pàgines d'internet

	en català		més en català		igual en les dues		més en castellà		en castellà
--	-----------	--	---------------	--	-------------------	--	-----------------	--	-------------